

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część LXXXII. — Wydana i rozesłana dnia 5. grudnia 1896.

Treść: № 218. Ustawa o zaprowadzeniu sądów przemysłowych i o sądownictwie w sporach, dotyczących się pracy, nauki i najemnego w stosunkach przemysłowych.

218.

Ustawa z dnia 27. listopada 1896,

o zaprowadzeniu sądów przemysłowych i o sądownictwie w sporach, dotyczących się pracy, nauki i najemnego w stosunkach przemysłowych.

Za zgodą obu Izb Rady państwa postanawiam co następuje:

I. Ustanowienie, zakres działania i skład.

§. 1.

(Do załatwiania spraw spornych przemysłowych pomiędzy przedsiębiorcami przemysłowymi a robotnikami, tudzież pomiędzy robotnikami a robotnikami tego samego przedsiębiorstwa, ustanowić należy sądy przemysłowe.)

Właściwość rzeczowa sądów przemysłowych rozciągać się może do wszystkich tych przedsiębiorstw, do których stosuje się ustawa przemysłowa, jakoteż do tych, które oznaczone są w artykule V, lit. l i w artykule VIII Patentu obwieszczającego do ustawy przemysłowej z dnia 20. grudnia 1859, Dz. u. p. Nr. 227.

Właściwość sądów przemysłowych nie rozciąga się do sporów pomiędzy skarbem a robotnikami

w zakładach wojskowych lub w ogóle przez zarząd wojskowy zatrudnianymi.

§. 2.

(Sąd przemysłowy ustanawia się rozporządzeniem, które przez Ministerstwo sprawiedliwości w porozumieniu z innymi interesowanymi Ministerstwami ma być wydane i w Dzienniku ustaw państwa ogłoszone.)

W tych miejscach, w których na zasadzie ustawy z dnia 14. maja 1869, Dz. u. p. Nr. 63, ustanowione zostały sądy przemysłowe, nowe sądy przemysłowe zaprowadzone na zasadzie niniejszej ustawy, rozpocząć mają czynności swoje od tego dnia, w którym ustawa ta nabędzie mocy obowiązującej.

Oprócz tego ustanowić należy sądy przemysłowe w tych miejscach, w których interesowane Ministerstwa uznają to za potrzebne. (Ustanawiane będą po zasięgnięciu opinii sejmów krajowych.)

Sejmy krajowe, wydziały krajowe, reprezentacje powiatowe i gminne, izby handlowo-przemysłowe, inspektorowie przemysłowi, stowarzyszenia i wszelkie inne korporacje i towarzystwa przemysłowe mogą proponować ustanowienie sądu przemysłowego. Co do wniosków takich poczynić należy potrzebne dochodzenia i stosownie do ich wyniku wydać co do wniosku decyzję.

Przepisy powyższego ustępu stosują się także w razie związania sądów przemysłowych już istniejących, jakoteż w razie zmian, dotyczących się ich okręgu lub rozciągłości ich właściwości.

§. 3.

Rozporządzenie, którem ustanawia się sąd przemysłowy, podaje okrąg sądu przemysłowego, jakoteż rozciągłość jego właściwości. Okrąg obejmować może jeden lub więcej obszarów gminnych lub tylko część pewnego obszaru gminnego; rozciągłość obejmować może wszystkie przedsiębiorstwa przemysłowe okręgu sądu przemysłowego lub tylko niektóre kategorie wielkich lub małych przedsiębiorstw przemysłowych.

(Przez właściwość sądu przemysłowego uchyla się właściwość Władz politycznych, jakoteż sądów zwyczajnych i istniejących sądów przemysłowych; strony sporne nie mogą zrzec się właściwości sądu przemysłowego.)

Dobrowolne poddawanie się sądom polubownym stowarzyszeń (§. 122 ustawy przemysłowej) pozostaje nadal dozwolone.

§. 4.

(Sąd przemysłowy jest bez względu na wartość przedmiotu sporu właściwym

- a) w sporach o najemne;
- b) w sporach dotyczących się rozpoczęcia, dalszego trwania i rozwiązania stosunku nauki i pracy;
- c) w sporach dotyczących się świadczeń i roszczeń do wynagrodzenia ze stosunku nauki i pracy; a w szczególności także dotyczących się potrąceń z najemnego i zastrzeżonej kary umownej;
- d) w sporach dotyczących się wydania książki robotniczej, zapisku w niej lub świadectwa a w szczególności także dotyczących się roszczeń do wynagrodzenia pomocników z powodu nie wydania książki robotniczej w czasie właściwym, z powodu odmówienia odpowiedniego przepisom zapisku w teście i z powodu niedostatecznych zapisków i uwag (§. 80, lit. g ustawy przemysłowej);
- e) spory wynikające z należenia do kasy emerytalnej lub innej zapomogowej, o ile w nich nie mają interweniować sądy polubowne zakładów ubezpieczenia na wypadek przygody (§. 38 ustawy z dnia 28. grudnia 1887, Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888) lub sądy polubowne kas dla chorych (§. 14, ustęp 7 ustawy z dnia 30. marca 1888, Dz. u. p. Nr. 33), lub inne statutami ustanowione sądy polubowne;
- f) spory dotyczące się wypowiedziania mieszkań w domach dla robotników, których służbowodawca bezpłatnie lub za wynagrodzeniem pozwala robotnikowi używać, wyprowadzania się z nich i czynszu;
- g) spory dotyczące się pretensyi, jakie na podstawie objęcia wspólnej pracy roszczą przeciw sobie robotnicy tego samego przedsiębiorcy.)

§. 5.

Za robotników w duchu ustawy niniejszej uważa się:

- a) zawiadowców, kierowników ruchu, przodowników;
- b) wszystkich pomocników w przedsiębiorstwie przemysłowym zatrudnionych, łącznie z wyrobnikami (V, lit. d Patentu obwieszczonego z dnia 20. grudnia 1859 do ustawy przemysłowej);
- c) osoby, które poza zakładem przemysłowym zatrudniane są za zapłatą obrabianiem lub przetwarzaniem płodów surowych lub półwyrobów dla przedsiębiorcy;
- d) w przedsiębiorstwach handlowych wszystkie osoby używane do służb kupieckich.

§. 6.

Lokali urzędowych, potrzebnem urządzeniem opatrzonych, tudzież opału, oświetlenia i wszelkich potrzeb rzeczowych dla sądu przemysłowego dostarczać winna gmina, w której sąd ten ma siedzibę. Również do gminy należy skutecznicanie doręczeń. Jeżeli okrąg sądu przemysłowego obejmuje więcej obszarów gminnych, wszystkie te gminy przyczyniać się mają w stosunku sumy podatku zarobkowego i dochodowego, wziętego na przepis ich obszarom.

Inne koszta ponosi państwo.

§. 7.

(Sąd przemysłowy składa się z przewodniczącego i jeżeli potrzeba, zastępcy onegoż, tudzież najmniej z dziesięciu asesorów i z potrzebnej ilości zastępców z każdego z dwu ciał wyborczych. Przewodniczący tudzież jego zastępca powinni być urzędnikami sądowymi do urzędu sędziowskiego ukwalifikowanymi; mianuje ich Minister sprawiedliwości.

Płace przewodniczącego i jego zastępcy ustanawiać będzie w każdym z osobna przypadku Ministerstwo sprawiedliwości w porozumieniu z interesowanemi Ministerstwami.

(Połowę asesorów sądu przemysłowego i ich zastępców wybierać będą przedsiębiorcy, drugą zaś ich połowę robotnicy w oddzielnych ciałach wyborczych, z pomiędzy siebie.)

Każdemu sądowi przemysłowemu przydać należy odpowiednią ilość osób do załatwiania czynności biurowych.

§. 8.

Ciało wyborcze przedsiębiorców składa się z przedsiębiorców tych przedsiębiorstw, których zakład przemysłowy znajduje się w okręgu sądu przemysłowego i do których rozciąga się właściwość

sądu przemysłowego. Jeżeli przedsiębiorstwo prowadzi zastępca (zawiadowca) lub takowe jest wypuszczone w dzierżawę (§§. 2, 55 i 56 ustawy przemysłowej), w takim razie zamiast przedsiębiorcy przemysłowego uprawnionym do wyboru jest zastępca, zawiadowca lub dzierżawca.

Niewiasty mogą także wybierać przez pełnomocników.

Jawne spółki handlowe, spółki komandytowe, spółki akcyjne, stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze, korporacje, zakłady i stowarzyszenia wykonywają swoje prawo wyboru przez jedną z tych osób, które w poszczególnym przypadku uprawnione są do reprezentowania ich na zewnątrz. Przedsiębiorstwa państwa wykonywają swoje prawo wyboru przez kierownika ruchu urzędownie ustanowionego.

Ciało wyborcze robotników składa się ze wszystkich robotników i robotnic zatrudnionych w przedsiębiorstwach, do których rozciąga się właściwość sądu przemysłowego w wieku od dwudziestego skończonego roku życia i najmniej od roku pracujących w krajach tutejszych. Uczniowie nie mają prawa wyboru.

Od prawa wybierania wyłączony jest ten, kto zostaje pod kuratelą, albo do czyjego majątku otwarty został zbieg wierzycieli, dopóki trwa postępowanie upadkowe, tudzież ten, kto znajduje się w śledztwie sądowo-karnem pod oskarżeniem lub karą, albo kto w skutek skazania wyłączony jest na mocy ustawy od obieralności do reprezentacji gminnej, dopóki trwa to wyłączenie.

§. 9.

Prawo obieralności posiada każdy mężczyzna posiadający prawo obierania, będący obywatelem państwa austriackiego, trzydzieści lat liczący i własnowolny. W przedsiębiorstwach państwa, jakoteż w przedsiębiorstwach przewozowych i fabrycznych, prawo obieralności posiadają urzędnicy zajmujący posady w dotyczącem przedsiębiorstwie.

Od prawa obieralności wyłączone są te osoby, które według istniejących ustaw z powodu skazania przez sąd karny nie mogą być dopuszczone do posady w sądzie.

Asesor lub zastępca może z jednego z następujących powodów nie przyjąć wyboru, który padł na niego, lub objęty urząd złożyć:

1. jeżeli liczy lat przeszło sześćdziesiąt;
2. jeżeli podlega ułomności utrudniającej sprawowanie urzędu;
3. jeżeli w peryodzie wyborczym, który właśnie upłynął, sprawował obowiązki asesora sądu przemysłowego;
4. jeżeli nie mieszka w okręgu sądu przemysłowego.

O dopuszczalności odmówienia przyjęcia orzeka stanowczo trybunał, w którego okręgu znajduje się siedziba sądu przemysłowego.

§. 10.

Sporządzenie list wyborczych dla obu ciał wyborczych należy do gminy, w której sąd przemysłowy ma siedzibę; jeżeli okrąg jego obejmuje kilka gmin, każda z tych gmin zakomunikować ma listy wyborcze tej gminie, w której sąd przemysłowy ma siedzibę. Reklamacye, tyżące się uprawnienia do wyboru lub obieralności załatwia Władza przemysłowa; o zażaleniach przeciw decyzjom Władzy przemysłowej postanawia ostatecznie Władza krajowa.

Aktem wyboru kieruje urzędnik Władzy przemysłowej. Wybory odbywają się przez osobiste oddanie kartki wyborczej. Wybrany jest ten, który otrzymał bezwzględną większość oddanych głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los.

Jeżeli bezwzględną większość głosów otrzyma więcej osób niż należało wybrać, uważa się za wybrane te osoby, które otrzymały największą ilość głosów. Jeżeli przy pierwszym oddaniu głosów nikt nie otrzymał bezwzględnej większości, zarządzić należy ściślejszy wybór między temi osobami, które otrzymały największą ilość głosów. Do ściślejszego wyboru bierze się podwójną ilość członków, którzy jeszcze mają być wybrani.

Szczegółowe postanowienia co do odbywania się wyborów, terminów przestrzegać się mających, sprostowania list wyborców, badania wyniku wyborów, wydane będą drogą rozporządzenia. Jeżeli właściwość sądu przemysłowego rozciąga się na zasadzie §. 3go do rozmaitych kategorii większych i mniejszych przedsiębiorstw, może być postanowione, żeby wybory odbywały się podług pewnych grup przedsiębiorstw, iżby wybrani zostali asesorowie z rozmaitych rodzajów przedsiębiorstw, znajdujących się w okręgu sądu przemysłowego.

§ 11.

Przewodniczący sądu przemysłowego, jakoteż jego zastępca, sprawują swój urząd pod przysięgą sędziowską.

Do przewodniczącego należy kierowanie sprawami sądu przemysłowego i ich podział.

Prawo nadzoru nad przewodniczącym sądu przemysłowego i jego zastępcą wykonywa prezes tego trybunału pierwszej instancji, w którego okręgu sąd przemysłowy ma siedzibę.

Asesorowie i ich zastępcy mają przed rozpoczęciem urzędowania ślubować pod przysięgą sumienne i bezstronne sprawowanie swego urzędu. Ślubowanie to odbiera przewodniczący sądu przemysłowego.

§. 12.

Nazwisko i miejsce zamieszkania wszystkich członków sądu przemysłowego ogłasza się publicznie.

§. 13.

Asesorowie jakoteż zastępcy mają prawo żądania zwrotu odpowiednich wydatków w gotówce. Asesorowie i zastępcy wybrani z ciała wyborczego robotników, pobierać będą nadto za swoją każdorazową czynność wynagrodzenie straty zarobku, którego wysokość oznaczona będzie drogą rozporządzenia.

§. 14.

Asesorów i zastępców wybiera się na cztery lata. Co dwa lata wystąpić ma połowa asesorów i zastępców a to w równej ilości z obu ciał wyborczych. Miejsca tym sposobem opróżnione obsadza się drogą wyborów uzupełniających. Wybory takie mają nadto odbyć się na pozostałą część bieżącego okresu wyborczego, jeżeli w ogóle w skutek wystąpienia większej ilości asesorów i zastępców, wybory uzupełniające są zdaniem trybunału pierwszej instancyi potrzebne dla zapewnienia prawidłowego toku czynności sądu przemysłowego.

Po pierwszych dwóch latach urzędowania sądu przemysłowego, występują ci z wybranych, którzy zostaną wylosowani.

§. 15.

Jeżeli w jednym z ciał wyborczych wybór asesorów nie przyjdzie do skutku po dwurazowym rozpisaniu i rozpoczęciu się wyborów, Władza polityczna przesłać ma trybunałowi pierwszej instancyi spisy wyborców dotyczącego ciała wyborczego i zarazem oznaczyć w nich osoby, które uważa za najzdolniejsze i najgodniejsze do sprawowania urzędu asesorów.

Trybunał pierwszej instancyi zestawia według własnego uznania z tych list wyborczych wykaz osób uzdatnionych do urzędu asesorów, zawierający trzy razy tyle nazwisk, ilu asesorów ma być ustanowionych i z niego wyznacza się losiem potrzebną ilość asesorów na bieżący okres wyborczy.

§. 16.

Asesorów, którzy bez dostatecznego usprawiedliwienia się nie przychodzą wcale lub przychodzą za późno na posiedzenia, albo w inny sposób uchy-

lają się od swoich powinności urzędowych, skazywać ma przewodniczący na karę porządkową w kwocie aż do 200 zł. za każdy raz, jakoteż na zwrot zrzędzonych kosztów. Jeżeli dotyczący usprawiedliwi się później dostatecznie, przewodniczący może skazanie całkiem lub po części cofnąć.

Przeciwko wymierzeniu kary porządkowej dozwolone jest odwołanie się w przeciągu dni czterech do trybunału pierwszej instancyi, który rozstrzyga ostatecznie.

Pod względem ściągania i użycia grzywien, jakoteż pod względem zamiany takowych, stosują się przepisy rozporządzenia Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 5. listopada 1852, Dz. u. p. Nr. 227. O zamianie kary postanawiać ma trybunał pierwszej instancyi.

§. 17.

Trybunał pierwszej instancyi ma usunąć od urzędu asesora lub zastępcę:

- a) jeżeli co do onegoż zajdą lub staną się wiadomymi okoliczności, któreby wyłączyły go od obieralności (§. 9, ustęp 2);
- b) jeżeli stał się winnym grubego naruszenia swoich obowiązków urzędowych a w szczególności, jeżeli pomimo kilkakrotnego skazania na karę porządkową, nie bierze udziału w posiedzeniach sądu przemysłowego.

W orzeczeniu swoim trybunał powinien także oznaczyć czas, w ciągu którego usunięty od swego urzędu nie może być ponownie wybrany. Od orzeczenia trybunału wolno odwołać się do sądu krajowego wyższego w terminie czternastodniowym.

§. 18.

Usunięcie od urzędu asesora lub zastępcy ma nastąpić za uchwałą trybunału pierwszej instancyi także wtedy, gdy asesor ze stanu przedsiębiorców zaniecha swego dotychczasowego przedsiębiorstwa, na podstawie którego uzyskał był prawo obieralności do dotyczącego sądu przemysłowego lub gdy asesor ze stanu robotników, w skutek przejścia do innego zawodu, utraci trwale charakter robotnika, tudzież gdy asesor ze stanu robotników pracował od trzech miesięcy w przedsiębiorstwach, dla których sąd przemysłowy nie jest właściwy.

Od orzeczenia trybunału można odwołać się do sądu krajowego wyższego w terminie czternastodniowym.

W przypadkach, w pierwszym ustępie oznaczonych, asesorowie lub ich zastępcy mają prawo złożyć swój urząd dobrowolnie.

§. 19.

Członkowie sądu przemysłowego obowiązani są wstrzymać się od współdziałania w sporach, dotyczących się ich samych, ich małżonek lub takich osób, z którymi są w linii prostej spokrewnieni lub powinowaceni albo przez przysposobienie połączeni albo z którymi w linii bocznej są aż do czwartego stopnia spokrewnieni lub aż do drugiego stopnia powinowaceni. Strony mogą ich wyłączyć dopóki się nie wdadzą w rozprawę nad sporem, nadto także wtedy, gdy w ogóle zachodzą powody, mogące wznieść wątpliwość co do ich nieuprzedzenia lub bezstronności. Jeżeli członek wyłączony nie uznaje powodu wyłączenia za słuszny, przewodniczący rozstrzyga natychmiast stanowczo.

§. 20.

„Sąd przemysłowy rozprawia i orzeka w senatach, składających się z przewodniczącego lub jego zastępcy i dwóch asesorów, z których jednym powinien być przedsiębiorca (urzędnik przedsiębiorstwa państwa, urzędnik przedsiębiorstwa przewozowego lub fabrycznego), drugim robotnik.”

Drogą rozporządzenia będzie postanowione, według jakich zasad przewodniczący powoływać ma na posiedzenia poszczególnych asesorów i ich zastępców.

Stosownie do różnorodnych gałęzi przemysłu lub do kategorii zbliżonych gałęzi przemysłu, sąd przemysłowy może być podzielony na kilka stałych oddziałów.

§. 21.

Jeżeli rzeczowa własność sądu przemysłowego rozciąga się także na spory przemysłowe pomiędzy trudniącymi się handlem a ich służbą, utworzyć należy do tych sporów osobny oddział sądu przemysłowego. Wybory asesorów dla tego oddziału odbywać się mają w osobnych ciałach wyborczych oddzielnie od innych wyborów.

II. Postępowanie.

§. 22.

„Do postępowania sądów przemysłowych stosują się przepisy ustawy o postępowaniu cywilnosądowym, dotyczące się postępowania sądów powiatowych w sprawach drobiazgowych, o ile poniżej nie są wydane szczególne postanowienia.”

§. 23.

Do rozstrząsania i rozstrzygania sporów w §. 4 oznaczonych, właściwym jest z wyłączeniem wszelkich innych sądów, ten sąd przemysłowy, w którego okręgu znajduje się zakład przemysłowy, albo, gdy chodzi o osoby w §. 5, lit. c) oznaczone, ów sąd przemysłowy, w którego okręgu praca ma być wykonywana lub zarobek wypłacany.

„Sąd przemysłowy ma z urzędu przestrzegać swojej właściwości.”

§. 24.

„Jeżeli jeden z sądów zwyczajnych przyznał prawomocnie sądowi przemysłowemu rzeczową własność, decyzya ta obowiązuje sąd przemysłowy dla odnośnej miejscowości właściwy, w którym sprawa następnie toczyć się będzie. Jeżeli zaś sąd przemysłowy orzekł prawomocnie, że sądy zwyczajne są właściwe, orzeczenie to sądu przemysłowego jest dla owych sądów obowiązującym.”

§. 25.

Strony mogą być zastępowane przez swoich krewnych, zawiadowców lub ofycjalistów jako pełnomocników. Używanie uczestników zawodu na zastępców jest dozwolone, jeżeli będzie wiarogodnie wykazane, że strona nie może stanąć, lub że nie potrafi sama spraw swoich bronić.

§. 26.

Pierwszą audyencyę wyznaczyć należy zwyczajnie na jeden z najbliższych trzech dni po podaniu skargi.

§. 27.

Sąd przemysłowy winien stosownie do potrzeby ustanowić i ogłosić pewne dni i godziny, w których powód może nawet bez wezwania stanąć ze stroną przeciwną dla wytoczenia sporu i rozprawiania nad nim.

§. 28.

Pierwsza audyencya może odbyć się przed przewodniczącym sądu przemysłowego bez powoływania asesorów, celem osiągnięcia ugody lub wydania decyzji co do zarzuconej niedopuszczalności drogi prawa, niewłaściwości sądu, zawiązania sporu i prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy spornej lub celem wydania wyroku co do przyznania, zrzeczenia się lub niestawiennictwa.

Jeżeli strony zrzekają się w porozumieniu z sobą powołania asesorów, przewodniczący winien niezwłocznie przystąpić do rozprawy i wydania decyzji w sprawie głównej.

We wszystkich innych przypadkach sprawy sporne, na pierwszej audyencji nie załatwione, odsyłają się przed sąd przemysłowy.

§. 29.

Jeżeli pierwsza audyencya odbyła się bez przyzwania asesorów, przewodniczący zdaje sprawę na początku rozprawy przed sądem przemysłowym z wyników pierwszej audyencji.

Na rozprawie toczącej się przed sądem przemysłowym, asesorowie mają prawo zadawać pytania stronom, świadkom i biegłym.

§. 30.

W sporach o kwoty aż do pięćdziesięciu złotych rozstrzyga sąd przemysłowy stanowczo i od jego wyroku odwołać się można tylko z przyczyn nieważności (§. 477 ustawy o postępowaniu cywilnem. Co do takowych rozstrzyga trybunał pierwszej instancyi, w którego okręgu sąd przemysłowy ma siedzibę. Rozprawa i decyzya ma nastąpić według przepisów wydanych w ustawie o procedurze cywilnej dla postępowania odwoławczego trybunałów pierwszej instancyi. Zastępstwo przez adwokatów nie jest nakazane.)

§. 31.

W sporach o większe kwoty można decyzję trybunału zaczepiać rekuresem. Rekurs wnieść należy piśmiennie lub protokolarnie do sądu przemysłowego w terminie nieodwlocznym czternastodniowym, licząc od doręczenia piśmiennego wygotowania wyroku, jeżeli zaś obie strony były obecne, w przeciągu dni czternastu od ogłoszenia wyroku. Rekurs rozstrzyga stanowczo trybunał w §. 30ym oznaczony.

Przed sądem rekursowym rozstrząsa się spór na nowo w granicach wnioskami oznaczonych. Do postępowania przed sądem rekursowym stosują się postanowienia wydane w ustawie o procedurze cywilnej pod względem postępowania przed trybunałem pierwszej instancyi jako sądem procesowym, z tą różnicą, że niema miejsca wymiana pism przygotowawczych i że zastępowanie stron przez adwokatów nie jest nakazane.

Trybunał orzeka co do takiego odwołania się z współdziałaniem dwóch asesorów przemysłowych.

Według jakich zasad takowi mają być do udziału w posiedzeniach powoływani, postanowione będzie drogą rozporządzenia.

§. 32.

Środek prawny skargi nieważności i skargi o wznowienie nie ma miejsca w postępowaniu przed sądami przemysłowymi.

O ile w postępowaniu przed sądami przemysłowymi rekurs jest dopuszczalny, idzie on do trybunału w §. 30 oznaczonego. Postępowanie odbywa się według odnośnych postanowień ustawy o postępowaniu cywilno-sądowym.

§. 33.

Na podstawie prawomocnych wyroków sądu przemysłowego, jakoteż ugód przed nim zawartych, następuje egzekucya i do tego celu sąd przemysłowy ma stronom na żądanie potwierdzić prawomocność wyroku.

O egzekucję prosić należy sąd powiatowy, w którego okręgu znajduje się sąd powszechny dłużnika a w braku takowego sąd powiatowy, w którego okręgu sąd przemysłowy ma siedzibę; przeprowadzić ją należy według postanowień ustawy egzekucyjnej.

§. 34.

Podania do sądu przemysłowego, jego wygotowania, jakoteż spisane protokoły, są wolne od stępli i opłat.

Jeżeli spór kończy się ugodą, nie pobiera się żadnej opłaty.

Wyroki sądu polubownego podlegają opłatom w ustawie z dnia 29. lutego 1864, Dz. u. p. Nr. 20 dla sądów polubownych przepisany.

III. Sady przemysłowe jako instancje sądowe dla sądów polubownych przemysłowych.

§. 35.

Decyzje wydziałów sądów polubownych stowarzyszeń (§§. 122, 123 ustawy przemysłowej) w sporach należących do rzeczowej własności sądów przemysłowych, można będzie, gdy ustawa niniejsza nabędzie mocy obowiązującej, zbijać już tylko przed sądem przemysłowym, jeżeli stowarzyszenie znajduje się w okręgu sądu przemysłowego.

IV. Opinia i wnioski sądu przemysłowego.**§. 36.**

Sąd przemysłowy obowiązany jest wydawać na prośbę Władz krajowych opinie co do kwestyi przemysłowych. Do przygotowania lub wydania takich opinii mogą być tworzone osobne wydziały z grona sądu przemysłowego.

Gdy chodzi o kwestye dotyczące interesów przedsiębiorców i robotników, wydziały takie składać się powinny w równych częściach z asesorów obu kategorii. Obradują one pod kierownictwem przewodniczącego sądu przemysłowego.

Sąd przemysłowy ma prawo czynienia wniosków do Władzy krajowej w kwestyach przemysłowych, dotyczących się przedsiębiorstw jego orzecznictwu podlegających.

V. Właściwość sądów zwyczajnych w sporach ze stosunku pracy, nauczania i zarobku w przemyśle.**§. 37.**

Spory pomiędzy przedsiębiorcami przemysłowymi a ich pomocnikami, tudzież między pomocnikami a pomocnikami ze stosunku pracy, nauczania i najemnego wynikające, do których załatwiania stosowane były dotychczas postanowienia §. 87 c) ustawy z dnia 8. marca 1885, Dz. u. p. Nr. 22 należą od dnia, w którym ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie, o ile sąd przemysłowy nie jest dla nich właściwym, bez względu na to, czy wytoczone zostały podczas trwania stosunku pracy, nauczania i najemnego, czy po skończeniu się tego stosunku i bez względu na wartość przedmiotu sporu, do właściwości rzeczowej sądów powiatowych.

Sprawy sporne tego rodzaju, wiszące w tym dniu u Władz politycznych, załatwić mają też Wła-

dze według przepisów, które dotychczas pod tym względem obowiązywały.

VI. Przepisy przejściowe i wykonawcze.**§. 38.**

Ustawa niniejsza nabywa mocy obowiązującej od dnia 1. lipca 1898. Wszelkie sprawy sporne wiszące w tymże dniu u Władz politycznych lub u sądów przemysłowych istniejących na zasadzie ustawy z dnia 14. maja 1869, Dz. u. p. Nr. 63, załatwione będą według przepisów, które dotychczas pod tym względem obowiązywały. Istniejące sądy przemysłowe, załatwiwszy sprawy sporne u nich wiszące, mają zaprzestać swoich czynności.

§. 39.

Od dnia, w którym ustawa niniejsza nabędzie mocy obowiązującej, utracą moc swoją wszystkie inne przepisy ustawowe, dotyczące się przedmiotów niniejszą ustawą urządzonych. W szczególności utracą moc swoją także postanowienia ustawy przemysłowej o właściwości Władz politycznych w sporach o najemne (§. 87 c ustawy przemysłowej) i o kolegiach sądów polubownych (§. 87 i n. ustawy przemysłowej) z tem zastrzeżeniem, że sprawy sporne, wiszące u tych kolegiów w chwili wejścia ustawy niniejszej w wykonanie, mają być załatwione przez te kolegia według przepisów dotychczas pod tym względem obowiązujących.

§. 40.

Mojemu Ministrowi sprawiedliwości poruczam wykonanie ustawy niniejszej w porozumieniu z Ministerstwami skarbu, spraw wewnętrznych i handlu.

Wiedeń, dnia 27. listopada 1896.

Franciszek Józef r. w.

Badeni r. w.

Gleispach r. w.

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych

wychodzić będzie nakładem c. k. Drukarni nadwornej i rządowej w Wiedniu, w jej Składzie dzielnica I, Singerstrasse Nr. 26 także w roku 1897 w języku **niemieckim, włoskim, czeskim, polskim, ruskim, słoweńskim, kroackim i rumuńskim.**

Cena prenumeracyjna egzemplarza Dziennika ustaw państwa w każdym z tych ośmiu języków, za cały **rocznik 1897**, który można odbierać osobiście lub będzie posyłany pocztą bezpłatnie, wynosi **3 zł.**

Prenumeruje się w Składzie c. k. Drukarni nadwornej i rządowej w Wiedniu, dzielnica I, Singerstrasse Nr. 26, gdzie można kupować także pojedyncze roczniki i pojedyncze części Dziennika ustaw państwa.

Zamawiając jednak Dziennik ustaw państwa, trzeba zarazem złożyć przypadającą kwotę pieniężną, gdyż wydawnictwo to posyła się tylko tym, którzy prenumeratę z góry zapłacą.

Nabywający odrazu całe **dziesięciolecie** lub **kilka dziesięcioleci** Dziennika ustaw państwa w języku **niemieckim**, płacą:

Za dziesięciolecie 1849 do 1858 włącznie . . . 25 zł. | Za dziesięciolecie 1869 do 1878 włącznie . . . 16 zł.
" " 1859 " 1868 " . . . 12 " | " " 1879 " 1888 " . . . 20 "
Za cztery dziesięciolecia 1849 do 1888 włącznie . . . 60 zł.

W innych językach:

Za dziesięciolecie 1870 do 1879 włącznie . . . 16 zł. | Za dziesięciolecie 1880 do 1889 włącznie . . . 20 zł.
Za dziesięciolecia 1870 do 1889 włącznie . . . 30 zł.

Pojedyncze roczniki wydania **niemieckiego** dostać można poczynawszy od roku 1897:

Rocznik 1849 za . . .	2 zł. 10 c.	Rocznik 1865 za . . .	2 zł. — c.	Rocznik 1881 za . . .	2 zł. 20 c.
" 1850 " . . .	5 " 25 "	" 1866 " . . .	2 " 20 "	" 1882 " . . .	3 " — "
" 1851 " . . .	1 " 30 "	" 1867 " . . .	2 " — "	" 1883 " . . .	2 " 50 "
" 1852 " . . .	2 " 60 "	" 1868 " . . .	2 " — "	" 1884 " . . .	2 " 50 "
" 1853 " . . .	3 " 15 "	" 1869 " . . .	3 " — "	" 1885 " . . .	1 " 80 "
" 1854 " . . .	4 " 20 "	" 1870 " . . .	1 " 40 "	" 1886 " . . .	2 " 30 "
" 1855 " . . .	2 " 35 "	" 1871 " . . .	2 " — "	" 1887 " . . .	2 " 50 "
" 1856 " . . .	2 " 45 "	" 1872 " . . .	3 " 20 "	" 1888 " . . .	4 " 20 "
" 1857 " . . .	2 " 85 "	" 1873 " . . .	3 " 30 "	" 1889 " . . .	3 " — "
" 1858 " . . .	2 " 40 "	" 1874 " . . .	2 " 30 "	" 1890 " . . .	2 " 70 "
" 1859 " . . .	2 " — "	" 1875 " . . .	2 " — "	" 1891 " . . .	3 " — "
" 1860 " . . .	1 " 70 "	" 1876 " . . .	1 " 50 "	" 1892 " . . .	5 " — "
" 1861 " . . .	1 " 50 "	" 1877 " . . .	1 " — "	" 1893 " . . .	3 " — "
" 1862 " . . .	1 " 40 "	" 1878 " . . .	2 " 30 "	" 1894 " . . .	3 " — "
" 1863 " . . .	1 " 40 "	" 1879 " . . .	2 " 30 "	" 1895 " . . .	3 " 50 "
" 1864 " . . .	1 " 40 "	" 1880 " . . .	2 " 20 "	" 1896 " . . .	3 " 50 "

Rocznik 1896 będzie można dostać dopiero wtedy, gdy wyjdą skorowidze do wydania w odpowiednim języku.

Roczniki wydań w innych siedmiu językach od 1870 aż do 1896 włącznie dostać można po tej samej cenie co wydanie niemieckie.

NB. Posyłki Dziennika ustaw państwa, które **zaginięły** lub doszły **niezupełne**, reklamować należy najpóźniej w **przeciągu czterech tygodni** wprost w c. k. Drukarni nadwornej i rządowej w Wiedniu, dzielnica III, Rennweg Nr. 16.

Po upływie tego terminu pojedyncze części Dziennika ustaw państwa będzie można dostać tylko za **opłatą ceny handlowej** ($\frac{1}{4}$ arkusza = 2 strony za 1 c.).

Ponieważ wszystkie roczniki 1849 aż do 1896 włącznie wydania **niemieckiego** i wszystkie roczniki wydań w innych siedmiu językach (1870 aż do 1896 włącznie) są całkowicie uzupełnione, przeto poczynawszy od roku 1897 będzie można nabyć w c. k. Drukarni nadwornej i rządowej nie tylko każdy pojedynczy rocznik po cenie wyżej podanej, lecz nawet każdą z osobna część wszystkich tych roczników po cenie handlowej ($\frac{1}{4}$ arkusza = 2 strony za 1 c.) i tym sposobem uchylona została trudność **uzupełniania niekompletnych roczników** Dziennika ustaw państwa a zarazem ułatwione zostało zestawianie podług materyi.